

ದೇವಕಣಿಗಿಲೆಯೂ ಕಾಡುಕಣಿಗಿಲೆಯೂ

ದೇವಕಣಿಗಿಲೆಯ ಹತ್ತಿರ ಸಂಬಂಧಿ ಕಾಡುಕಣಿಗಿಲೆ ಕಣ್ಣಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕಾಡುಕೋಣ, ಜಿಂಕೆ, ಕಡವೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಹಣ್ಣು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಮರದ ಸಂತತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯಬೇಕಿದೆ.

■ ವಿನು ಗಂಗೆ

ನಮ್ಮ ಮನೆ ಮುಂದಿನ ರಂಗೋಲಿ ಇತರರಿಗಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಸಣ್ಣ ಬುಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಇತರ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಪೈಪೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೆಗಣೆ ಆಯಲು ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ಸುಂದರ ನೆನಪು. ಸೆಗಣೆಯಿಂದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ರಂಗೋಲಿಗೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಕಳೆ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ನನ್ನಂತಹ ಎಷ್ಟೋ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸೆಗಣೆ, ಮನೆಯ ಅಂಗಳವನ್ನು ಶೃಂಗಾರಗೊಳಿಸುವ ಸುಲಭ ಸಾಧನವೆನಿಸಿ ಆಕರ್ಷಣೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಈಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಣ್ಣಿನೇ ಗಲೀಜು ಎಂದು ಕಲಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಸೆಗಣೆ ಆಯ್ದು ಸಂಪ್ರದಾಯವು ದೂರದ ಮಾತು. ಆದರೂ ದೇವಕಣಿಗಿಲೆ ದನಕರುಗಳ ಸೆಗಣೆಯ ಗುಣವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವರೇ ಬಲ್ಲರು. ರಜೆಯಲ್ಲಿ ಊರಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸೆಗಣೆ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದುದು ದಲ್ಲದೆ, ಹಾಕಿದ ರಂಗೋಲಿಯ ಕಳೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕೆಲಸ ಪ್ರತಿದಿನ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜನದ್ದಾಗಿತ್ತು.

ಇದೇನು ಮರಗಳ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸೆಗಣೆಯ ಕಥೆ ಎಂದಿರಾ? ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೆಯಿರಿ. ಪ್ರತಿ ದಿನ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜ ರಂಗೋಲಿ ಮಧ್ಯೆ ಆಕಳ ಸೆಗಣೆಯಿಂದ ಬೆನಕಪ್ಪನ್ನು (ಸೆಗಣೆಯ ಚಿಕ್ಕ ಗುಪ್ಪೆ) ಮಾಡಿ ಊರ ಅಗಸೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಇದ್ದ (ಈಗಲೂ ಇರುವ) ದೇವಕಣಿಗಿಲೆ ಮರದಿಂದ ಹೂವು ಕೊಯ್ದು ತಂದು ಸಿಗಿಸಿದರೆ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಹೊಸ ಗಣಪತಿಯೂ ಸಿದ್ಧ; ರಂಗೋಲಿಯೂ ಚಂದ.

ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿರುವ ದೇವಕಣಿಗಿಲೆ (*Plumeria Alba*), ತನ್ನ ಮಂದ ಪರಿಮಳ, ಸುಂದರ ಆಕಾರದ ಕಾರಣ ಇಂದಿಗೂ ಹಲವಾರು ಮನೆ ಮುಂದಿನ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದೆ. ಊರಿನ ಮಾಸ್ತಿಕಲ್ಲು, ವೀರಗಲ್ಲು, ಗುಡಿ ಸಮೀಪ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೇವಕಣಿಗಿಲೆ ಮರ

ಕಾಡುಕಣಿಗಿಲೆ ಗಿಡ

ನೆಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಹೆಸರು Temple Tree. ಒಂದು ಹರೆ ನೆಟ್ಟರೆ ಸಾಕು ಇನ್ನೊಂದು ಮರವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದಾದ ದೇವಕಣಿಗಿಲೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪರಿಚಿತ.

ಆದರೆ ದೇವಕಣಿಗಿಲೆಯ ಹತ್ತಿರದ ಸಂಬಂಧಿ ಕಾಡುಕಣಿಗಿಲೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಭಾಗ್ಯವಿಲ್ಲದೇ ಅವಸಾನದ ಅಂಚು ತಲುಪಿದೆ. ಮನೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೂವಿಗಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವ ಕಣಿಗಿಲೆ ಬೇರೆ; ನಾನೀಗ ಹೇಳ ಹೊರಟಿರುವುದು ಕಾಡುಕಣಿಗಿಲೆ. ಇದರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರು *Dillenia Pentagyna*. ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಎರಡರ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ ಹೌದು ಎನಿಸುವುದು ಎಲೆಗಳ ರೂಪಾಕಾರದಲ್ಲಿ. ಆದರೂ ಕಾಡುಕಣಿಗಿಲೆಯ ಎಲೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಉದ್ದ, ಒಂದರಿಂದ ಎರಡು ಅಡಿಯಷ್ಟು. ಅಲ್ಲದೇ, ದೇವಕಣಿಗಿಲೆ ಸಾಧಾರಣ ಎತ್ತರದ ಮರವಾದರೆ, ಇದರದ್ದು ಬೃಹತ್ ಗಾತ್ರ. ಅದು ದೇವರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವೆನಿಸಿದರೆ, ಇದು ಕಾಡುಕೋಣ, ಜಿಂಕೆ, ಕಡವೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯ. ಇದರ ಹಣ್ಣು ಬಿಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಹಿಂಡುಗಟ್ಟಲೆ ಸಸ್ಯಾಹಾರಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದವಂತೆ. ಈಗ ಈ ಮರವೂ ಇಲ್ಲ, ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಕಡಿಮೆ.

ಕರಂಬಳ, ಕೋಲೈಗ ಎಂಬ ಹೆಸರೂ ಇದಕ್ಕಿದೆ. ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದ ಐದು ದಳಗಳ ಹೂವು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಪಂಚಮಿ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಕಡುಬು ಮಾಡಲು, ಎಡೆ ಇಡಲು ನಮ್ಮ ಊರಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಇದರ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಹಬ್ಬಗಳ ಆಚರಣೆಯ ಅಂತರಾರ್ಥ ನಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಗೂ ಚೈತನ್ಯಕ್ಕೆ ಎಂಬ ಅರಿವು ಮರೆಯಾಗಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಈ

ದೇವಕಣಿಗಿಲೆ ಹೂವು

ಕಣಿಗಿಲೆ ಹಣ್ಣು

ಮರವೂ ವಿರಳವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಆಚರಣೆ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಮರಗಳಂತೆ ಕಾಡುಕಣಿಗಿಲೆ ಬಳಕೆ ಕೂಡ ಆಯುರ್ವೇದದಲ್ಲಿ.

ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ನರ್ಸರಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನವಹಿಸಬೇಕಿದೆ. ಐದಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಎರಡು ಕಾಡುಕಣಿಗಿಲೆ ಸಸಿಗಳು ಚೆಂದದ ಮರವಾಗಿವೆ.

ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬೆನಕಪ್ಪನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅದೇ ದೇವಕಣಿಗಿಲೆ ಮರದ ಹರೆ ಈಗ ನಮ್ಮ ತಾರಸಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಗುರಿದೆ. ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲೂ ಇರುವುದು ದೇವರೇ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದರೆ ದೇವಕಣಿಗಿಲೆಯಂತೆ ಕಾಡುಕಣಿಗಿಲೆ ಮರಗಳನ್ನೂ ಬೆಳೆಸಬಹುದು.

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿ: feedback@sudha.co.in